

ВИСНОВОК

до проектів законів України

про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо особливостей оподаткування у період дії воєнного стану (реєстр. № 11416 від 18.07.2024),

про внесення змін до Податкового кодексу України щодо особливостей оподаткування у період дії воєнного стану з урахуванням потреб національної економіки (реєстр. № 11416-1 від 01.08.2024) та

про внесення змін до Податкового кодексу України щодо особливостей оподаткування у період дії воєнного стану та цільового використання акумульованих доходів Державного бюджету України (реєстр. № 11416-2 від 01.08.2024)

(перше читання)

29 серпня 2024 року
протокол № 183

Комітет Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики (далі – Комітет) на своєму засіданні 29 серпня 2024 року (протокол № 183) розглянув:

проект закону України про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо особливостей оподаткування у період дії воєнного стану (реєстр. № 11416 від 18.07.2024), внесений Кабінетом Міністрів України, та альтернативні до нього проекти законів України:

про внесення змін до Податкового кодексу України щодо особливостей оподаткування у період дії воєнного стану з урахуванням потреб національної економіки (реєстр. № 11416-1 від 01.08.2024), внесений народним депутатом України Разумковим Д.О. та іншими народними депутатами України;

про внесення змін до Податкового кодексу України щодо особливостей оподаткування у період дії воєнного стану та цільового використання акумульованих доходів Державного бюджету України (реєстр. № 11416-2 від 01.08.2024), внесений народним депутатом України Разумковим Д.О. та іншими народними депутатами України.

Проектом Закону реєстр. № 11416 шляхом внесення змін до Податкового кодексу України (далі – ПК України), пропонується, зокрема:

- запровадити листування контролюючих органів з великими платниками податків, платниками податку на додану вартість, фінансовими агентами платниками, платниками, що набули статусу електронного резидента (е-резидента) засобами електронного зв'язку в електронній формі через електронний кабінет;

- надати право контролюючому органу приймати рішення про відновлення у платника податків можливості виконувати свої податкові обов'язки, у разі якщо такий платник податків упродовж двох послідовних звітних (податкових) періодів виконує свої податкові обов'язки щодо подання податкової звітності, реєстрації податкових / акцизних накладних, сплати податкових зобов'язань та здійснення експортно-імпортних операцій;

- встановити відповідність з Митним кодексом України вартісних меж щодо ввезення громадянами товарів без оподаткування ПДВ у ручній поклажі та/або у супроводжуваному багажі, а також виключити положення, які передбачають, що не є об'єктом оподаткування ПДВ операції з ввезення товарів, вартість яких не перевищує еквівалент 150 євро, крім ввезення товарів сумарна фактурна вартість яких не перевищує еквівалент 45 євро, для одного одержувача - фізичної особи в одній депеші від одного відправника фізичної особи у міжнародних поштових відправленнях або в одному вантажі експрес-перевізника від одного відправника фізичної особи у міжнародних експрес-відправленнях, за умови, що такі товари надсилаються відправником одержувачу без будь-якої оплати, призначаються для особистого чи сімейного використання одержувачем, їх характеристики і кількість не вказують на те, що вони ввозяться з будь-якою комерційною метою (зміни до статей 191, 196 ПК України);

- підвищення ставки військового збору до доходів, визначених статтею 163 ПК України до 5%;

- встановлення обов'язку сплати військового збору юридичними особами у розмірі 1% доходу від будь-якої діяльності для платників податку на прибуток підприємств та платників єдиного податку третьої та четвертої групи;

- встановлення обов'язку сплати військового збору у розмірі 5% в розрахунку двох мінімальних заробітних плат на місяць фізичними особами-підприємцями платниками єдиного податку першої, другої та четвертої групи;

- встановлення обов'язку сплати військового збору у розмірі 1% від доходу фізичними особами-підприємцями платниками єдиного податку третьої групи;

- встановлення обов'язку сплати військового збору у розмірі 5% від вартості банківських металів юридичними та фізичними особи, які здійснюють операції з придбання у банків банківських металів;

- встановлення обов'язку сплати військового збору у розмірі 30% від вартості реалізованих ювелірних виробів підприємствами, установами та організаціями та фізичними особами-підприємцями, які здійснюють роздрібну торгівлю ювелірними виробами із золота, платини і дорогоцінного каміння (в тому числі виробленими із давальницької сировини);

- встановлення обов'язку сплати військового збору у розмірі 15% від вартості набутого рухомого майна підприємствами, установами та організаціями, фізичними особами, які набувають право власності на легкові автомобілі, що підлягають першій державній реєстрації в Україні територіальними органами Міністерства внутрішніх справ України, крім випадків забезпечення легковими автомобілями осіб з інвалідністю згідно із законодавством;

- встановлення обов'язку сплати військового збору у розмірі 5% від доходу з продажу нерухомого майна фізичними особами, якими протягом звітного податкового року здійснено продаж одного об'єкта нерухомості;

- встановлення обов'язку сплати військового збору у розмірі 5% постачальниками електронних комунікаційних послуг, які надають послуги мобільного зв'язку, сплаченої кінцевими користувачами таких послуг;

- встановлення обов'язку щомісячної сплати авансових внесків з податку на прибуток підприємств платниками податку, які здійснюють діяльність з роздрібною торгівлі паливом у розмірі 0,5 мінімальної заробітної плати, встановленою законом на 1 січня звітного (податкового) року, з розрахунку на 1 кубічний метр резервуарів для зберігання бензину та дизельного палива та скрапленого газу, розміщених на місці роздрібною торгівлі паливом, внесеним до Єдиного реєстру ліцензіатів та місць обігу пального;

- включення до переліку обов'язків платників податків обов'язку стосовно проведення інвентаризації основних засобів, товарно-матеріальних цінностей, зняття залишків товарно-матеріальних цінностей, готівки на вимогу контролюючого органу під час проведення перевірки;

- надання права контролюючим органам бути присутніми при проведенні такої інвентаризації;

- надання дозволу на арешт майна платника податків у разі відмови посадовим особам контролюючого органу бути присутніми при проведенні інвентаризації;

- припинення адміністративного арешту майна у разі виконання платником податків вимог контролюючого органу щодо проведенням такої інвентаризації;

- віднести води, включаючи мінеральні та газовані, з доданням цукру чи інших підсолоджувальних або ароматичних речовин до підакцизних товарів та встановлення специфічної ставки акцизного податку у розмірі 0,1 євро за 1 літр напою. Платниками податку будуть виробники та імпортери напоїв.

Змінами до Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» пропонується на період дії воєнного стану надати сільським, селищним, міським радам права приймати рішення щодо встановлення для відповідної території мінімальної бази оподаткування податком на доходи фізичних осіб, але не менше розміру мінімальної заробітної плати, встановленої Законом, під час нарахування доходів у формі заробітної плати для місячного податкового (звітного) періоду.

Згідно із пояснювальною запискою метою прийняття проекту Закону реєстр. № 11416 є удосконалення окремих норм ПК України та створення у період дії воєнного стану умов для належного забезпечення функціонування економіки,

а також належного наповнення дохідної частини бюджету за рахунок надходження податкових платежів.

Головне науково-експертне управління Апарату Верховної Ради України у своєму висновку (вих. № 16/03-2024/166656 від 26.07.2024) висловило зауваження.

Комітет Верховної Ради України з питань цифрової трансформації у своєму висновку (вих. № 04-33/18-2024/178620 від 14.08.2024) зазначив про необхідність врахування зауважень та пропозицій Міністерства цифрової трансформації України, Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах електронних комунікацій, радіочастотного спектра та надання послуг поштового зв'язку.

Проектом Закону реєстр. № 11416-1 пропонується на період воєнного стану закріпити мораторій на зміну податків. Крім того, законопроект пропонує закріпити презумпцію невинуватості платника податків у податковому законодавстві, а також встановити додаткові запобіжники проти перешкоджання господарській діяльності суб'єкта господарювання контролюючими органами під час перевірки. Законопроект також містить окремі норми з основного законопроекту, наприклад, ініціативу запровадити листування контролюючих органів з великими платниками податків, платниками податку на додану вартість, фінансовими агентами платниками, платниками, що набули статусу електронного резидента (е-резидента) засобами електронного зв'язку в електронній формі через електронний кабінет.

Крім того, законопроект реєстр. № 11416-1, на відміну від законопроекту реєстр. № 11416, надає право контролюючому органу ініціювати інвентаризацію основних засобів, товарно-матеріальних цінностей, зняття залишків товарно-матеріальних цінностей, готівки, а не вимагати її проведення.

Згідно із пояснювальною запискою метою альтернативного законопроекту є забезпечення стабільності податкового законодавства в умовах воєнного стану, а також закріплення презумпції невинуватості платників податків.

Головне науково-експертне управління Апарату Верховної Ради України у своєму висновку (вих. № 16/03-2024/174824 від 08.08.2024) висловило зауваження до окремих положень законопроекту, зокрема, щодо уточнення окремих положень ПК України, що стосуються питання відповідальності за порушення податкового законодавства. Крім того, було звернено увагу на те, що пропонується норма щодо встановлення мораторію на зміну податків по суті має декларативний характер. Також до проекту Закону висловлено ряд зауважень техніко-юридичного характеру, зокрема, у висновку зазначено, що назва законопроекту не відповідає його змісту.

Комітет Верховної Ради України з питань цифрової трансформації у своєму висновку (вих. № 04-33/18-2024/178620 від 14.08.2024) зазначив про необхідність врахування зауважень та пропозицій Міністерства цифрової трансформації України, Національної комісії, що здійснює державне регулювання

у сферах електронних комунікацій, радіочастотного спектра та надання послуг поштового зв'язку.

Міністерство фінансів України у своєму висновку зазначило, що проект Закону не підтримано, а також звернуло увагу, що запропоновані зміни до статей 17 та 109 ПК України щодо права платника податків вважатися невинуватим у вчиненні податкового правопорушення, допоки його вину не буде доведено в законному порядку, дублюють вже наявні положення ПК України, а пропозиція доповнення пункту 17.1 статті 17 ПК України новим підпунктом 17.1.19, згідно з яким платник податків матиме право «не зазнавати необґрунтованого і непропорційного втручання в свою господарську діяльність з боку контролюючих органів», є некоректною у правовому відношенні.

Також у висновку зазначено, що внаслідок прийняття запропонованих законопроектом пропозицій щодо податку на додану вартість може бути створено підґрунтя для використання несумлінними платниками податку такого механізму для безпідставної реєстрації податкових накладних / розрахунків коригування в ЄРПН, що призведе до зменшення надходжень податку на додану вартість до державного бюджету.

Державна податкова служба України у своєму висновку (вих. № 1605/4/99-00-21-01-01-04 від 12.08.2024) зазначила, що проект Закону не підтримує.

Проектом Закону реєстр. № 11416-2 пропонується передбачити цільове використання коштів Державного бюджету України, джерелом яких є військовий збір. Крім того, законопроект пропонує закріпити презумпцію невинуватості платника податків у податковому законодавстві, а також встановити додаткові запобіжники проти перешкоджання господарській діяльності суб'єкта господарювання контролюючими органами під час перевірки.

Законопроект також містить окремі норми з основного законопроекту, наприклад, ініціативу запровадити листування контролюючих органів з великими платниками податків, платниками податку на додану вартість, фінансовими агентами платниками, платниками, що набули статусу електронного резидента (е-резидента) засобами електронного зв'язку в електронній формі через електронний кабінет.

Крім цього, законопроект реєстр. № 11416-2, на відміну від законопроекту реєстр. № 11416, надає право контролюючому органу ініціювати інвентаризацію основних засобів, товарно-матеріальних цінностей, зняття залишків товарно-матеріальних цінностей, готівки, а не вимагати її проведення.

Згідно із пояснювальною запискою проект Закону розроблений з метою створення сприятливих умов для зміцнення та розвитку економіки, збереження існуючої податкової системи та зменшення податкового тиску та навантаження на бізнес.

Головне науково-експертне управління Апарату Верховної Ради України у своєму висновку (вих. № 16/03-2024/174823 від 08.08.2024) висловило

зауваження до окремих положень законопроекту, зокрема, у висновку зазначено, що положення нового пп. 1.12 п. 16¹ підрозділу 10 розділу XX ПК України, згідно з яким пропонується спрямувати у відповідних пропорціях надходження від військового збору до спеціального фонду Державного бюджету України на фінансування визначених видатків, не належать до предмету регулювання ПК України. Також висловлено зауваження до окремих положень законопроекту щодо уточнення окремих положень ПК України, що стосуються питання відповідальності за порушення податкового законодавства, та встановлення мораторію на зміну податків. До проекту Закону висловлено ряд зауважень техніко-юридичного характеру.

Комітет Верховної Ради України з питань цифрової трансформації у своєму висновку (вих. № 04-33/18-2024/178620 від 14.08.2024) зазначив про необхідність врахування зауважень та пропозицій Міністерства цифрової трансформації України, Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах електронних комунікацій, радіочастотного спектра та надання послуг поштового зв'язку.

Міністерство фінансів України у своєму висновку зазначило, що проект Закону не підтримано.

Державна податкова служба України у своєму висновку (вих. № 1605/4/99-00-21-01-01-04 від 12.08.2024) зазначила, що проект Закону не підтримує.

Міністерство з питань стратегічних галузей промисловості України у своєму висновку (вих. № 1.2-4.2.2/6934-24 від 14.08.2024) зазначило, що не підтримує ініціативу зі зменшення обсягів спеціального фонду Державного бюджету України для Мінстратегпрому, оскільки це призведе до недофінансування завдань та заходів державних цільових програм, пов'язаних з розвитком оборонно-промислового комплексу, освоєння і впровадження нових технологій, нарощування наявних виробничих потужностей.

Під час обговорення законопроектів за реєстр. № 11416, 11416-1, 11416-2 народними депутатами України – членами Комітету було порушено питання щодо необхідності невідкладного вжиття ефективних заходів, спрямованих на наповнення бюджету для забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування у зв'язку із військовою агресією Російської Федерації проти України.

У зв'язку із важливістю порушеного питання, а також в результаті проведення додаткових консультацій щодо отриманих пропозицій від народних депутатів України – членів Комітету, Кабінету Міністрів України, громадських об'єднань та асоціацій, народними депутатами України – членами Комітету було підтримано необхідність врахування зазначених пропозицій.

Оскільки законопроекти за реєстр. № 11416, реєстр. № 11416-1 та реєстр. № 11416-2 є **альтернативними** відповідно до частини першої статті 100 Регламенту Верховної Ради України, до них може бути застосована процедура, передбачена частиною другою статті 110 Регламенту, яка передбачає, що при

розгляді альтернативних законопроектів головний комітет може рекомендувати Верховній Раді взяти за основу один із них або підготувати інший законопроект, який вноситься на розгляд Верховної Ради народними депутатами - членами цього комітету.

Пункти 1 і 2 частини першої статті 12 Закону України «Про комітети Верховної Ради України» визначають, що законопроектна функція комітетів, зокрема, полягає в розробці проектів законів та у попередньому розгляді та підготовці висновків і пропозицій щодо законопроектів, внесених суб'єктами законодавчої ініціативи на розгляд Верховної Ради. При цьому пункт 1 частини першої статті 15 названого Закону України надає Комітету право при здійсненні законопроектної функції, зокрема, розробляти з власної ініціативи проекти законів з питань, що віднесені до предметів відання, з наступним внесенням їх на розгляд Верховної Ради членами Комітету за його рішенням.

Під час засідання Комітету було проведено обговорення підготовленого нового проекту Закону України про внесення змін до Податкового кодексу України щодо особливостей оподаткування у період дії воєнного стану, доопрацьованого у Комітеті на основі законопроектів реєстр. № 11416, реєстр. № 11416-1, реєстр. № 11416-2 та згідно з іншими зауваженнями та пропозиціями.

Так само, як і проекти за реєстр. № 11416, № 11416-1, № 11416-2 **доопрацьований проект Закону** передбачає удосконалення окремих норм Податкового кодексу України та створення у період дії воєнного стану умов для належного забезпечення функціонування економіки, а також належного наповнення дохідної частини бюджету за рахунок надходження податкових платежів.

Разом з тим, на відміну від проектів за реєстр. № 11416, № 11416-1, № 11416-2, доопрацьований проект Закону передбачає, зокрема:

1) уточнення строку застосування запропонованих законопроектом особливостей оподаткування військовим збором – до 31 грудня року, у якому буде припинено воєнний стан (*проектом реєстр. № 11416 передбачалося, що зміни діятимуть до набрання чинності рішенням Верховної Ради України про завершення реформи Збройних Сил України*);

2) встановлення базової ставки податку на прибуток підприємств для цілей оподаткування прибутку небанківських фінансових установ (крім страховиків) на рівні 25%;

3) вдосконалення запропонованої моделі визначення розміру авансових внесків у цілях оподаткування прибутку підприємств, які здійснюють роздрібну торгівлю пальним;

4) щомісячне подання звітності про суми доходу, нарахованого (сплаченого) на користь платників податків - фізичних осіб, і суми утриманого з них податку, а також суми нарахованого єдиного внеску.

Разом з цим, у доопрацьованому законопроекті враховано деякі пропозиції, які містить проект Закону реєстр. № 11416, зокрема:

1) підвищення ставки військового збору до доходів, визначених статтею 163 ПК України, з 1,5% до 5%;

2) встановлення обов'язку сплати військового збору у розмірі 1% від доходу платниками єдиного податку третьої групи;

3) встановлення військового збору для фізичних осіб-підприємців - платників єдиного податку першої, другої та четвертої групи на рівні 10% розміру мінімальної заробітної плати (що є еквівалентним 5% від двох розмірів мінімальної заробітної плати, як передбачалося у проекті реєстр. № 11416).

Окрім того, пропонується передбачити доручення Кабінету Міністрів України щодо розробки законопроекту про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо зарахування надходжень від військового збору до спеціального фонду Державного бюджету України з метою їх спрямування на потреби фінансового забезпечення сектору безпеки і оборони.

Під час засідання Комітету було запропоновано при підготовці законопроекту до другого читання додатково передбачити поширення положень щодо сплати авансових внесків при здійсненні роздрібною торгівлі паливом також на фізичних осіб - підприємців, які здійснюють відповідну діяльність.

З огляду на зазначене та керуючись положеннями пункту 1 частини першої статті 15, "Про комітети Верховної Ради України", частини третьої статті 93, частини першої статті 100, статті 108, частини другої статті 110, частини першої статті 116 Закону України "Про Регламент Верховної Ради України", **Комітет вирішив:**

1. Підтримати редакцію доопрацьованого Комітетом проекту Закону України про внесення змін до Податкового кодексу України щодо особливостей оподаткування у період дії воєнного стану, а також доручити народним депутатам України – членам Комітету, відповідно до частини другої статті 110 Регламенту Верховної Ради України, оформити та в установленому порядку зареєструвати цей проект та внести його на розгляд Верховної Ради України.

2. Рекомендувати Верховній Раді України:

1) проекти Законів про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо особливостей оподаткування у період дії воєнного стану (реєстр. № 11416 від 18.07.2024), про внесення змін до Податкового кодексу України щодо особливостей оподаткування у період дії воєнного стану з урахуванням потреб національної економіки (реєстр. № 11416-1 від 01.08.2024), про внесення змін до Податкового кодексу України щодо особливостей оподаткування у період дії воєнного стану та цільового використання акумульованих доходів Державного бюджету України (реєстр. № 11416-2 від 01.08.2024), а також доопрацьований Комітетом проект Закону України про внесення змін до Податкового кодексу України щодо особливостей оподаткування у період дії воєнного стану **включити до порядку денного дванадцятої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання;**

2) за результатами розгляду в першому читанні **доопрацьований проект** Закону України про внесення змін до Податкового кодексу України щодо особливостей оподаткування у період дії воєнного стану **прийняти за основу** з дорученням Комітету підготувати його до другого читання з урахуванням пропозицій і поправок суб'єктів права законодавчої ініціативи, скоротивши строк подання таких поправок і пропозицій наполовину, з необхідним техніко-юридичним доопрацюванням, а також доопрацюванням та усуненням суперечностей відповідно до частини першої статті 116 Регламенту Верховної Ради України.

3. Доповідати позицію Комітету щодо цього питання на пленарному засіданні Верховної Ради України доручити Голові Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики – народному депутату України Гетманцеву Данилу Олександровичу.

Голова Комітету

Данило ГЕТМАНЦЕВ

